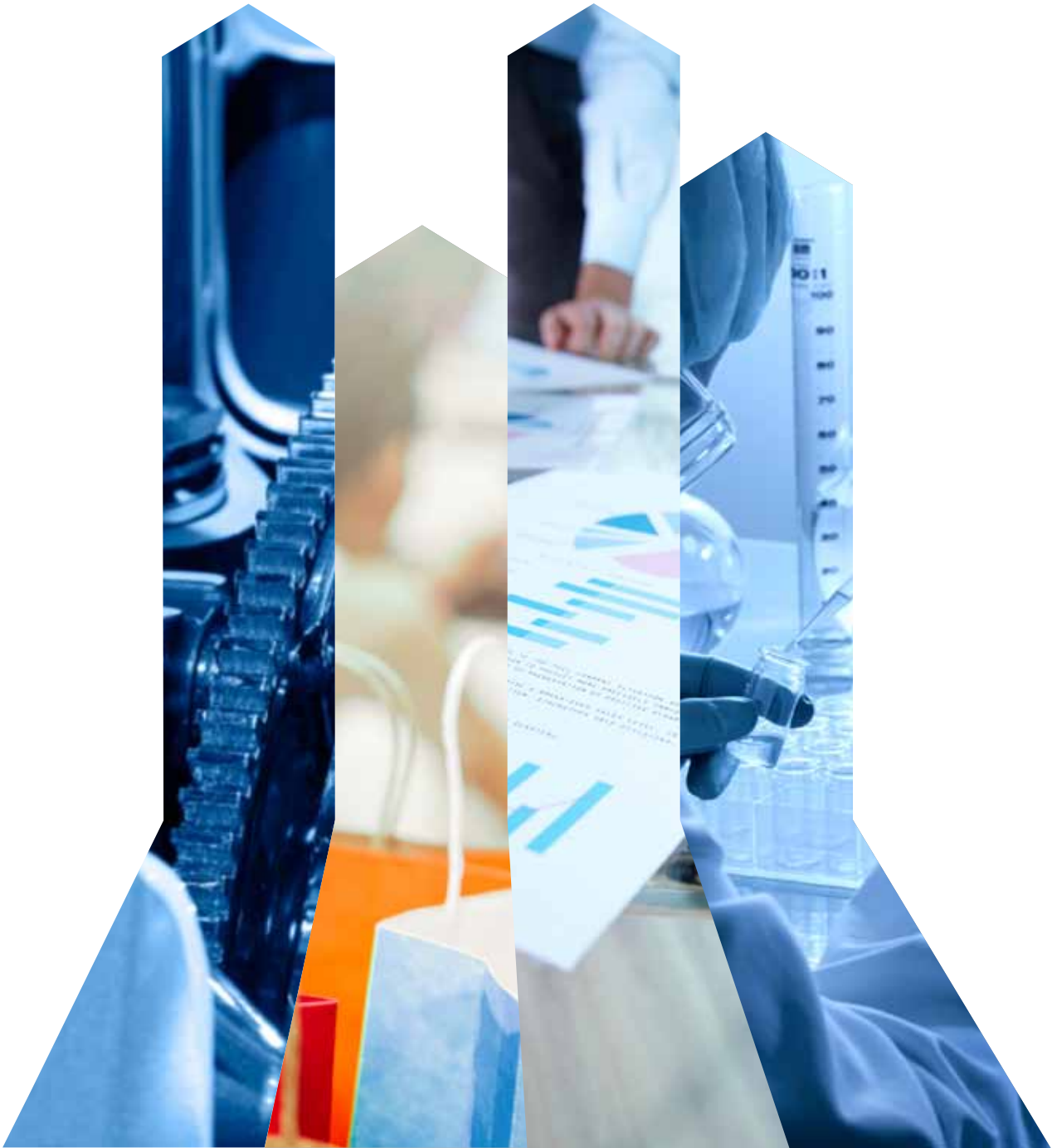

Intelektinės nuosavybės teisės intensyviai naudojamiys pramonės sektoriai: įnašas į ekonominės veiklos rezultatų bei užimtumo formavimą Europos Sąjungoje

Pramonės sektorių analizės ataskaita 2013 m. rugsėjo mėn

Europos patentų tarnybos ir Vidaus rinkos derinimo tarnybos bendras projektas

SANTRAUKA

VIDAUS RINKOS DERINIMO
TARNYBA
(PREKIŲ ŽENKLAI IR DIZAINAS)

Intelektinės nuosavybės teisės intensyviai naudojančios pramonės sektorai: įnašas į ekonomines veiklos rezultatus bei užimtumo formavimą Europos Sąjungoje

Pramonės sektorių analizės ataskaita 2013 m. rugsėjo mėn.

Europos patentų tarnybos ir Vidaus rinkos derinimo tarnybos
bendras projektas

Pratarmė

Inovacijos – viena iš sričių, kurias apima „Europa 2020“, Europos Sąjungos patvirtintoje dešimtmetėje augimo strategijoje, kuria siekiama sukurti konkurencingesnę ekonomiką ir didinti užimtumą, nustatyti penki pagrindiniai tikslai. Dar niekada nebuvo taip svarbu skatinti teigiamą procesą, per kurį investicijomis į mokslinius tyrimus ir plėtrą, pasitelkiant inovacijas, konkurencinį pranašumą ir ekonominę sėkmę, kuriamos darbo vietos, kaip šiandienos vis labiau globalizuojamų rinkų ir žinių ekonomikos pasaulyje. Šiam procesui įtakos turi keli skirtingi veiksniai, tačiau, atsižvelgiant į IN gebėjimą visose ekonomikos srityse skatinti įvairiausias kūrybiškumo ir inovacijų formas, veiksminga intelektinių nuosavybės teisių (INT) sistema neabejotinai yra viena svarbiausių.

Europa šioje srityje jau turi senas tradicijas: Europos šalys atliko svarbų vaidmenį formuodamos šiuolaikišką ir harmoningą INT sistemą, kuria ne tik užtikrinamas deramas atlygis novatoriams, bet ir skatinamas rinkos konkurencingumas. Vis dėlto itin svarbu užtikrinti, kad sistema išliktų naudinga priemone įgyvendinant šiems tikslams pasiekti skirtą inovacijų politiką. Kartu iš pramonės įmonių pasigirdo raginimų parengti ekonominiams INT padariniams vertinti skirtus rodiklius. Be to, atsižvelgiant į kartais visuomenės diskusijose išreiškiamas abejones dėl IN vaidmens skatinant inovacijas ir kūrybiškumą, labai svarbu, jog, siekiant užtikrinti, kad tokios diskusijos būtų grindžiamos patikimais įrodymais, būtų pateikti faktai ir skaičiai.

Todėl Vidaus rinkos derinimo tarnyba (VRDT), veikdama per Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centrą ir Europos patentų tarnybą (EPT), nusprendė suvienyti jėgas ir atlikti šį tyrimą bendradarbiaudami su ES Komisija, visų pirma su Vidaus rinkos ir paslaugų GD bei Eurostatu.

Keletas konkrečių IN teisių, pramonės sektorių ar šalių tyrimų jau atlikta, tačiau VRDT ir EPT tyrimas – pirmasis, kuriuo, atsižvelgiant į pagrindines IN teises (patentus, prekių ženklus, dizainą, autorių teises, geografines nuorodas), kiekybiškai įvertintas INT intensyviai naudojančių pramonės sektorių įnašas į ES ekonomiką gamybos apimtį, užimtumo, atlyginimų ir prekybos srityse. Nepaisant to, kad taikyta tiksli, konservatyviu požiūriu pagrįsta metodika, pagrindiniai rezultatai iš tiesų įspūdingi: INT intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose sukuriama daugiau kaip ketvirtis ES darbo vietų ir vykdoma daugiau kaip trečdalis ekonominės veiklos.

EPT ir VRDT tikisi, kad šis tyrimas taps naudinga informacijos šaltiniu visoms tikslinėms grupėms (pvz., politikos formuotojams, IN tarnyboms, pramonės įmonėms ir akademinės visuomenės atstovams). Kad būtų galima stebėti ateities tendencijas, duomenis planuojama nuolat atnaujinti, taip pat tikimasi išplėsti tyrimo aprėptį įtraukiant ir kitas, ne Europos Sąjungos šalis. Kadangi iš palyginimo būtų galima pasisemti įdomios informacijos, panašūs kitų pasaulio regionų tyrimai būtų itin sveikintini.

António Campinos
VRDT pirmininkas

Benoît Battistelli
EPT pirmininkas

Jungtinė projekto grupė

VRDT

Nathan Wajzman, vyriausiasis ekonomistas

Michał Kazimierczak, ekonomistas

Carolina Arias Burgos, ekonomistė

Francisco García Valero, ekonomistas

Antanina Garanasvili, konsultantė ekonomikos klausimais

EPT

Nikolaus Thumm, vyriausiasis ekonomistas
(iki 2013 m. birželio mėn.)

George Lazaridis, ekonomistas

Fabio Domanico, ekonomistas

Geert Boedt, duomenų analitikas

Andrei Mihailescu, laborantas

Padėka

Rengdami šią ataskaitą autoriai gavo naudingos informacijos iš Jungtinės Karalystės intelektinės nuosavybės tarnybos (UK IPO), Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ir Jungtinių Amerikos Valstijų patentų ir prekių ženklų tarnybos (USPTO), kurios ankstesnė ataskaita apie INT intensyviai naudojančius JAV pramonės sektorius buvo pirmasis tokio pobūdžio tyrimas.

Europos Sąjungos statistikos tarnyba – Eurostatas – suteikė vertingą paramą – užpildė paskelbtos statistikos spragas, o vėliau atliko rezultatų patikrą.

Autoriai taip pat dėkingi už Europos Komisijos Vidaus rinkos ir paslaugų generalinio direktorato, Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centro patariamąsios tarybos pirmininko lordo Johno Moggo, Kardifo universiteto skaitmeninės ekonomikos profesoriaus Iano Hargreaveso, UK-IPO vyriausiojo ekonomisto Tony Claytono ir EBPO vyresniosios ekonomistės Mariagrazia Squicciarini dėl ataskaitos projekto pateiktas pastabas.

Vienas iš Europos intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centro (toliau – centro)¹ įgaliojimų – teikti įrodymais pagrįstus duomenis apie intelektinės nuosavybės poveikį, vaidmenį ir visuomenės požiūrį į ją Europos Sąjungos (ES) ekonomikoje. Kad pasiektų šį tikslą, centras įgyvendina socialinių ir ekonominių tyrimų programą. Panašiai Europos patentų tarnyba (EPT) siekia didinti informuotumą apie ekonominę ir socialinę pramoninės nuosavybės svarbą.

Šioje ataskaitoje, kurią kaip bendrą projektą kartu rengė VRDT ir EPT ir prie kurios rengimo taip pat prisidėjo kitos IN tarnybos, Europos Komisijos tarnybos ir tarptautinės organizacijos, yra pirmasis didelio masto tyrimas, atliktas bendradarbiaujant dviem institucijoms. Juo siekiama pateikti pirmąjį patikimą bendro pramonės sektorių, kuriuose aktyviai naudojamos įvairių rūšių intelektinės nuosavybės teisės (INT), įnašą į visos ES ir į atskirų valstybių narių ekonomiką vertinimą. 2013 m. liepos 1 d. Kroatija tapo 28-ąja ES valstybe nare. Tačiau 2012 m. rudenį ir 2013 m. pavasarį atliekant analizę apie Kroatiją neturėta pakankamai duomenų, todėl į tyrimą įtrauktos tik iki 2013 m. liepos mėn. ES priklausiusios 27 valstybės narės.

1 - Centras perkeltas į Vidaus rinkos derinimo tarnybą (VRDT) pagal 2012 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 386/2012, kuris įsigaliojo 2012 m. birželio 5 d.

Tyrimas apima daug įvairių intelektinės nuosavybės teisių² : prekių ženklus, patentus, dizainą, autorių teises ir geografines nuorodas, jame atsižvelgiama į įvairius ekonominius rodiklius, visų pirma į bendrą vidaus produktą (BVP), užimtumą, užsienio prekybą ir atlyginimus. Jame nepateikiama jokių politikos rekomendacijų, nes tai nepriklauso jo taikymo sričiai. Šiuo tyrimu siekiama pateikti įrodymus, kuriais politikos formuotojai gali naudotis savo veikloje ir kuriais būtų remiamasi didinant Europos visuomenės informuotumą apie intelektinę nuosavybę.

Tyrimas atliktas siekiant gauti rezultatus, kuriuos galima lyginti su gautaisiais apie JAV ekonomiką. Todėl šiuo atveju taikyta metodika yra glaudžiai susijusi su ta, kuri taikyta 2012 m. kovo mėn. JAV Komercijos departamento Ekonomikos ir statistikos administracijos, ir Jungtinių Amerikos Valstijų Patentų ir prekių ženklų tarnybos (USPTO) paskelbtame novatoriškame tyrime³.

2 - Būtų naudinga aiškiau apibrėžti kai kurias šioje ataskaitoje vartojamas su IN susijusias sąvokas. „IN“ paprastai, bet ne visada, yra inovacijų rezultatas. Vis dėlto tai platesnė sąvoka nei „INT“, nes apima tokias žinias kaip prekybos paslaptys ar verslo metodai, kurie nėra įregistruoti, nes pagal atitinkamą teisės sistemą jų registravimas nenumatytas arba įmonė nusprendė jų neapsaugoti. Šiame tyrime sąvoka „INT“ vartojama penkioms į analizę įtrauktoms teisių rūšims – patentams, prekių ženkams, registruotam dizainui, autorių teisėms ir geografinėms nuorodomis – apibūdinti.

3 - Siekiant paprastumo, JAV Komercijos departamento ir USPTO atliktas tyrimas šioje ataskaitoje vadinamas USPTO tyrimu.

Pagrindinės išvados

INT intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose sukuriama 26 proc. ES darbo vietų ir 39 proc. ES BVP.

INT intensyviai naudojantys pramonės sektoriai apibrėžiami⁴ kaip sektoriai, kuriuose vienam darbuotojui tenka didesnis nei vidutinis INT naudojimo intensyvumas. Iš šio tyrimo matyti, kad maždaug pusė Europos pramonės sektorių gali būti laikomi intensyviai naudojančiais INT. Tačiau reikėtų pabrėžti, kad tam tikru mastu IN teisėmis naudojasi visi pramonės sektoriai. Todėl, šiame tyrime dėmesį skiriant tik INT intensyviems pramonės sektoriams, tikrasis IN teisių įnašas į Europos ekonomiką veikiausiai yra didesnis nei įvertinta⁵.

Nustatyta, kad 2008–2010 m. laikotarpiu tokiose INT intensyviuose pramonės sektoriuose sukurta beveik 26 proc. ES darbo vietų: beveik 21 proc. – prekių ženklus intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose, 12 proc. – dizainą intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose, 10 proc. – patentus intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose ir kiek mažiau – autorių teises ir geografines nuorodas intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose⁶. Vidutiniškai šiuo laikotarpiu iš maždaug 218 mln. visų darbuotojų INT intensyviuose pramonės sektoriuose dirbo 56,5 mln. europiečių. Be to, dar 20 mln. darbo vietų sukurta pramonės sektoriuose, tiekiančiuose prekes ir paslaugas INT intensyviai naudojantiems pramonės sektoriams. Atsižvelgiant į netiesiogiai sukurtas darbo vietas, bendras su INT susijusių darbo vietų skaičius padidėja iki kiek mažiau nei 77 mln. (35,1 proc.).

Tuo pačiu laikotarpiu INT intensyviuose pramonės sektoriuose vykdyta beveik 39 proc. visos ES ekonominės veiklos (BVP), kurios vertė – 4,7 trln. EUR. Juose taip pat vykdyta didžioji dalis ES prekybos su kitomis pasaulio šalimis, o dizainą, autorių teises ir geografines nuorodas intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose pasiektas prekybos perteklius.

INT intensyviuose pramonės sektoriuose taip pat mokami gerokai didesni – daugiau kaip 40 proc. – atlyginimai nei kituose pramonės sektoriuose. Tai atitinka faktą, kad pridėtinė vertė vienam darbuotojui INT intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose yra didesnė nei kitose ekonomikos srityse.

4 - Žr. 4 skyrių „Metodika“.

5 - Vis dėlto reikėtų turėti omeny, kad didelė ekonomikos dalis, ypač viešasis sektorius, negali būti laikomi intensyviai naudojančiais INT.

6 - Bendras INT intensyviai naudojančių pramonės sektorių įnašas yra mažesnis nei prekių ženklus, patentus, dizainą, autorių teises ir geografines nuorodas intensyviai naudojančių pramonės sektorių įnašų suma, nes daugelis pramonės sektorių intensyviai naudoja daugiau nei vienos rūšies IN teises. Vis dėlto tyrimo metodika padeda užtikrinti, kad pramonės sektorių įnašai nebūtų skaičiuojami dvigubai.

INT intensyvių pramonės sektorių įnašas į dvių pagrindinių ekonominių rodiklių – užimtumo ir BVP – įgyvendinimą apibendrintas toliau pateiktose trijose lentelėse⁷.

Tiesioginis INT intensyviai naudojančių pramonės sektorių įnašas į užimtumo formavimą

IN teisės	Užimtumas	Viso užimtumo procentinė dalis
Prekių ženklus intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	45 508 046	20.8%
Dizainą intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	26 657 617	12.2%
Patentus intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	22 446 133	10.3%
Autorių teises intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	7 049 405	3.2%
Geografinės nuorodas intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	374,345	0.2%
Visi INT intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	56 493 661	25.9%
Visa ES ekonomika	218 400 733	

INT intensyviai naudojančios pramonės sektoriai ne tik tiesiogiai prisideda prie užimtumo įgyvendinimo, dėl jų veiklos taip pat kuriamos darbo vietos kituose, INT intensyviai nenaudojančiuose, pramonės sektoriuose, tiekiančiuose jiems prekes ir paslaugas, kurios naudojamos jų gamybos procesams vykdyti. Naudojant Eurostato skelbiamas 27 ES valstybių narių sąnaudų ir produkcijos lenteles⁸, galima apskaičiuoti šį netiesioginį poveikį užimtumui INT neintensyviuose pramonės sektoriuose. Rezultatai apibendrinti toliau pateiktoje lentelėje, kurioje užimtumas suskirstytas į tiesioginį ir netiesioginį. Jeigu į skaičiavimą įtraukiamos netiesiogiai sukurtos darbo vietos, galima laikyti, kad INT intensyviuose pramonės sektoriuose sukuriama 35,1 proc. ES darbo vietų.

7 - Siekiant sumažinti ekonomikos statistikos spragų poveikį ir nesuteikti pernelyg didelės reikšmės vieniems metams, apskaičiuotas 2008–2010 m. ekonominių rodiklių verčių vidurkis.

8 -Sąnaudų ir produkcijos lentelėse pateikiami prekių ir paslaugų srautai tarp visų ekonomikos pramonės sektorių.

Tiesioginis ir netiesioginis INT intensyviai naudojančių pramonės sektorių įnašas į užimtumo formavimą

IN teisės	Užimtumas (tiesioginis)	Užimtumas (netiesioginis)	Užimtumas (tiesioginis + netiesioginis)
Prekių ženklus intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	45 508 046	17 600 397	63 108 443
Dizainą intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	26 657 617	12 121 817	38 779 434
Patentus intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	22 446 133	12 738 237	35 184 370
Autorių teises intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	7 049 405	2 331 390	9 380 795
Geografines nuorodas intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	netaikytina	netaikytina	374 345
Visi INT intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	56 493 661	20 109 003	76 602 664

INT intensyviai naudojančios pramonės sektoriai ne tik formuoja svarbią užimtumo dalį, bet ir prisideda prie ekonominės veiklos rezultatų, apskaičiuojamų pagal bendrąjį vidaus produktą, kūrimo. Apskritai beveik 39 proc. BVP sukuriama INT intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose: 34 proc. – prekių ženklus intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose, 13 proc. – dizainą intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose, 14 proc. – patentus intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose ir kiek mažiau – autorių teises ir geografines nuorodas intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose. 6 skyriuje pateikiamas išsamesnis šių pramonės sektorių įnašų į ES valstybių narių nacionalinę ekonomiką suskirstymas.

INT intensyviai naudojančių pramonės sektorių įnašas į BVP

IN teisės	Pridėtinė vertė / BVP (mln. EUR)	Bendro ES BVP procentinė dalis
Prekių ženklus intensyviai naudojantys pramonės sektoriai	4,163,527	33.9%
Dizainą intensyviai naudojantys pramonės sektoriai	1,569,565	12.8%
Patentus intensyviai naudojantys pramonės sektoriai	1,704,485	13.9%
Autorių teises intensyviai naudojantys pramonės sektoriai	509,859	4.2%
Geografines nuorodas intensyviai naudojantys pramonės sektoriai	16,134	0.1%
Visi INT intensyviai naudojantys pramonės sektoriai	4,735,262	38.6%
Bendras ES BVP	12,278,744	

Palyginus šio ES tyrimo ir JAV tyrimo rezultatus, paaiškėja, kad, kaip galima tikėtis atsižvelgiant į panašų jų išsivystymo lygį, jų ekonomikos⁹ struktūra panaši. Tačiau, kalbant apie INT intensyvių pramonės sektorių įnašą į ekonomiką, juose sukurtų darbo vietų ir BVP dalis ES yra truputį didesnė – 26 proc., palyginti su 19 proc., užimtumo srityje ir 39 proc., palyginti su 35 proc., BVP srityje.

Kita vertus, abiejuose tyrimuose nustatyta, kad daugiausia darbo vietų ir didžiausias BVP yra sukurti prekių ženklus intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose, antrą vietą JAV užima patentus ir autorių teises, o ES – dizainą, patentus ir autorių teises intensyviai naudojantys pramonės sektoriai. Panašus ir atlyginimo padidėjimas INT intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose, palyginti su kitais pramonės sektoriais: ES – 41 proc., JAV – 42 proc., o labiausiai abiejose Atlanto pusėse atlyginimai didėja autorių teises ir patentus intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose.

9 - Kitaip nei USPTO tyrime, į šį tyrimą įtrauktas ir dizainas. Kadangi daugumoje dizainą intensyviai naudojančių pramonės sektorių taip pat intensyviai naudojami ir prekių ženklai arba patentai, šie sektoriai bet kuriuo atveju būtų buvę įtraukti kaip intensyviai naudojantys INT. Vis dėlto yra 13 pramonės sektorių, kuriuose dirba 3,4 mln. ES darbuotojų ir kuriuose intensyviai naudojamas tik dizainas. Jeigu, siekiant kuo griežčiau užtikrinti tyrimo palyginamumą su JAV tyrimu, šie pramonės sektoriai nebūtų buvę įtraukti į analizę, ES INT intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose sukurtų darbo vietų dalis būtų 24,3 proc., t. y. vis tiek viršytų USPTO tyrime gautą rezultata.

Atsižvelgiant į tai, kad 39 proc. BVP (pridėtinės vertės) ir 26 proc. darbo vietų sukuriama INT intensyviuose pramonės sektoriuose, vienam darbuotojui tenkanti pridėtinė vertė šiuose pramonės sektoriuose yra didesnė nei kitose ekonomikos srityse. Ekonomikos teorijoje nurodoma, kad, jeigu visos kitos sąlygos yra vienodos, galima tikėtis, kad pramonės sektoriuose, kuriuose vidutinis darbuotojas sukuria didesnę pridėtinę vertę, darbuotojams bus mokami didesni atlyginimai nei kituose pramonės sektoriuose. Todėl svarbu iširti, ar šią didesnę pridėtinę vertę atspindi INT intensyviai naudojančių pramonės sektorių santykinis darbo užmokestis.

INT intensyviuose pramonės sektoriuose atlyginimai iš tiesų didesni nei INT intensyviai nenaudojančiuose pramonės sektoriuose. Vidutinis savaitinis atlyginimas INT intensyviuose pramonės sektoriuose – 715 EUR, palyginti su 507 EUR INT neintensyviuose pramonės sektoriuose, t. y. skiriasi 41 proc. Šis atlyginimo padidėjimas dizaino intensyviuose pramonės sektoriuose sudaro 31 proc., prekių ženklų intensyviuose pramonės sektoriuose – 42 proc., geografinių nuorodų intensyviuose pramonės sektoriuose – 46 proc., patentų intensyviuose pramonės sektoriuose – 64 proc. ir autorių teisių intensyviuose pramonės sektoriuose – 69 proc.

Vidutinės išlaidos personalui INT intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose, 2010 m.

	Vidutinės išlaidos personalui (EUR per savaitę)	Atlyginimo padidėjimas (palyginti su INT intensyviai nenaudojančiais pramonės sektoriais)
Prekių ženklus intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	719	42 %
Dizainą intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	666	31 %
Patentus intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	831	64 %
Autorių teises intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	856	69 %
Geografines nuorodas intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	739	46 %
Visi INT intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	715	41 %
INT intensyviai nenaudojančios pramonės sektoriai	507	
Visi pramonės sektoriai (itraukti į verslo struktūros statistiką)	589	

Galiausiai ištirtas ir INT intensyvių pramonės sektorių vaidmuo ES užsienio prekyboje. Didžioji dalis ES prekybos vyksta INT intensyviuose pramonės sektoriuose. Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti keista, kad intelektualinės nuosavybės teisėmis saugomi produktai sudaro tokią didelę importo dalį. Taip yra todėl, kad netgi tuose pramonės sektoriuose, kuriuose gaminami tokie produktai kaip energija, intensyviai naudojamos INT¹⁰; kita vertus, daugelis veiklos sričių, kuriose INT intensyviai nenaudojamos, nesusijusios su užsienio prekyba¹¹. Dėl šios priežasties 88 proc. ES importo sudaro INT intensyvių pramonės sektorių produktai. Tačiau šiuose sektoriuose pagaminami produktai sudaro dar didesnę ES eksporto dalį – 90 proc.

Visoje ES užsienio prekybos balanso deficitą siekė apie 174 mlrd. EUR, arba 1,4 proc. BVP. Apskritai INT intensyvių pramonės sektorių produktai sudaro didesnę dalį ES eksporto negu importo, todėl šie sektoriai prisideda prie ES prekybinės padėties gerinimo¹². ES turi prekybos prekių ženklus ir patentus turinčiais produktais balanso deficitą, kuris iš dalies kompensuojamas prekybos pertekliumi autorių teises, dizainą ir geografines nuorodas intensyviai naudojančiuose pramonės sektoriuose.

Toliau pateiktoje lentelėje apibendrinti 2010 m. duomenimis pagrįsti užsienio prekybos rezultatai¹³.

ES INT intensyviai naudojančių pramonės sektorių vykdoma užsienio prekyba

IN teisės	Eksportas mln. EUR	Importas mln. EUR	Eksporto dalis	Importo dalis	Grynasis eksportas mln. EUR
Prekių ženklus intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	1 023 981	1 158 860	75,5 %	75,7 %	-134 879
Dizainą intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	724 292	703 586	53,4 %	46,0 %	20 707
Patentus intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	957 748	1 049 795	70,6 %	68,6 %	-92 047
Autorių teises intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	57 051	41 727	4,2 %	2,7 %	15 325
Geografines nuorodas intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	10 577	1 836	0,8 %	0,1 %	8 741
Visi INT intensyviai naudojančios pramonės sektoriai	1,226,015	1,351,890	90,4%	88,3%	-125,875
INT intensyviai nenaudojančios pramonės sektoriai	130,585	178,640	9,6%	11,7%	-48,055
VISA ES UŽSIENIO PREKYBA	1,356,600	1,530,530	100%	100%	-173,930

10 - Abiejuose į NACE 06 skyrių įtraukuose pramonės – žalios naftos ir gamtinių dujų gavybos – sektoriuose intensyviai naudojami patentai.

11 - Pavyzdžiui, paslaugų sektoriai, kaip antai įtraukieji į NACE 86 skyrių (žmonių sveikatos priežiūros veikla) arba 96 skyrių (kita asmenų aptarnavimo veikla). Paprastai tokiomis paslaugomis naudojama jų teikimo vietoje.

12 - Į tai galima žvelgti ir taip: INT intensyviai naudojančių pramonės sektorių produktai ir paslaugos sudaro 89 proc. ES užsienio prekybos, bet tik 72 proc. ES užsienio prekybos balanso deficitą.

Kaip ir užimtumo bei BVP atveju, sudėjus apie penkių rūšių IN teises pateiktus skaitinius duomenis, negali būti gautas visus INT intensyviai naudojančius pr

13 - amonės sektorius apimantis suminis skaičius, nes daugelis pramonės sektorių intensyviai naudoja daugiau nei vienos rūšies IN teises.

Metodika ir duomenys

Didelė šios ataskaitos dalis, konkrečiau – 4 skyrius ir 7.1 priedėlis, skirta šio tyrimo metodikai aprašyti dėl dviejų pagrindinių priežasčių:

- 1) kadangi sudėtinga išnagrinėti didžiulį iš 27 valstybių narių surinktų duomenų, sukauptų keliose didelėse duomenų bazėse, kiekį, prireikė naujoviškos ir modernios duomenų lyginimo metodikos;
- 2) siekiant skaidrumo, buvo svarbu pateikti kuo išsamesnį metodikos aprašymą.

Kitas skiriamasis šio tyrimo bruožas – daugybė įvairių duomenų bazių ir kitų duomenų šaltinių, kuriais naudotasi siekiant nustatyti, kuriuose pramonės sektoriuose intensyviai naudojamos INT, ir įvertinti jų indėlį į užimtumo, BVP, bei kitų ekonominių rodiklių formavimą. Išsamus sąrašas pateiktas 4 skyriuje.

Be to, prireikus, buvo naudojami tam tikrų trečiųjų šalių pramonės sektorių duomenys - visų pirma siekiant įvertinti užsienio prekybą geografinių nuorodų produktais.

Siekiant nustatyti, kuriuose pramonės sektoriuose intensyviai naudojamos INT, VRDT ir EPT registrų duomenų bazės buvo sulyginamos su komercine duomenų baze ORBIS¹⁴. Gautoje bendroje duomenų bazėje pateikiami duomenys apie maždaug 240 000 įmonių, kartu su Bendrijos prekių ženklų, registruotųjų Bendrijos dizainų ir patentų, dėl kurių kiekviena šių įmonių teikė paraišką, skaičiumi, pramonės sektorių, kuriuose jos vykdo veiklą, klasifikacija bei kiekvienos jų įvairius finansinius ir ekonominius rodiklius, – ateityje šiuos duomenis galima panaudoti atliekant išsamesnius tyrimus.

Naudojantis šia duomenų baze, apskaičiuotas kiekviename pramonės sektoriuje vienam darbuotojui tenkantis prekių ženklų, dizainų ir patentų skaičius, ir tie, kuriuose pagal šį vertinimą šis skaičius viršijo vidurkį, laikyti intensyviai naudojančiais INT. Skaičiavimai atlikti ES lygmeniu, į duomenų bazėje pateiktus nacionalinius įmonių duomenis neatsižvelgta. Šio metodo, iš dalies panaudoto dėl duomenų trūkumo, taikymas vis dėlto buvo pateisinamas prielaida, kad pramonės sektorius, kuris pagal ES lygmens IN teisių registravimą

14 - ORBIS – Europos įmonių finansinių duomenų bazė, kurioje sukaupta bendrovės „Bureau van Dijk“ teikiama finansinė informacija, pagrįsta duomenimis, gautais iš įvairių šalių įmonių registruose saugomos informacijos apie įmones ar panašių dokumentų.

jame apibrėžiamas kaip intensyviai naudojantis INT, taip pat būtų laikomas intensyviai naudojančiu INT ir tuo atveju, jeigu būtų įtrauktos ir nacionalinės vienam darbuotojui jame tenkančios IN teisės.

Esminė šio tyrimo metodikos taikymo prielaida yra ta, kad pramonės sektoriaus INT naudojimo intensyvumas yra to pramonės sektoriaus būdingas bruožas, nesusijęs su jo geografine buvimo vieta¹⁵. Vertinant kiekvieno pramonės sektoriaus įnašą į ekonomiką, atsižvelgiama į šio pramonės sektoriaus sukuriamas darbo vietas bei BVP kiekvienoje valstybėje narėje ir ES, o ne į atitinkamų INT kilmės vietą.

Pavyzdžiui, jeigu šalyje A įsisteigusi automobilių bendrovė pastato surinkimo gamyklą šalyje B, šiuo atveju sukurtos darbo vietos ir pridėtinė vertė atitenka šalies B ekonomikai. Todėl, remiantis vien šiuo tyrimu, negalima daryti išvadų, kiek novatoriška yra konkreči šalis. Patentus intensyviai naudojančių pramonės sektorių įnašas į valstybės ekonomiką lygiai taip pat gali padidėti dėl kitoje šalyje priimtų sprendimų, kur vykdyti gamybą.

7 skyriuje, naudojant šio tyrimo duomenų bazę, nurodytos patentų, prekių ženklų ir dizaino kilmės šalys ir pateikiama statistika apie tai, kokia dalis darbo vietų kiekvienos valstybės narės INT intensyviuose pramonės sektoriuose yra sukurta bendrovių, įsisteigusių kitose valstybėse narėse ar už ES ribų.

15 - Išimtis yra geografinės nuorodos, kurios analizuojamos pagal atskiras šalis.

www.epo.org

www.oami.europa.eu

